

Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

Кафедра економічної теорії

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ЕКОНОМІКА ТА ФІНАНСИ ПІДПРИЄМСТВА»**

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський) рівень

Ступінь вищої освіти – бакалавр

Галузь знань – 05 «Соціальні та поведінкові науки»

Спеціальність – 051 «Економіка»

Освітня програма/спеціалізація – «Бізнес-економіка»

Статус дисципліни – обов'язкова

Рік набору – 2018, 2019

Харків – 2020

Робоча програма навчальної дисципліни «Економіка та фінанси підприємства» для студентів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» спеціальності 051 «Економіка» спеціалізації «Бізнес-економіка» фінансово-правового факультету. Харків: Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, 2020. 21 с.

Розробник

Марченко Ольга Сергіївна – професорка кафедри економічної теорії,
докторка економічних наук, професорка

Гарант освітньої програми

Шевченко Людмила Степанівна – завідувачка кафедри економічної
теорії, докторка економічних наук, професорка

Затверджено на засіданні кафедри економічної теорії

(протокол № 8 від 20 червня 2018 р.)

Дата оновлення – 12 червня 2020 р.

Завідувачка кафедри Л. С. Шевченко

Зміст

1. Опис навчальної дисципліни.....	4
2. Очікувані результати навчання.....	5
3. Програма навчальної дисципліни.....	7
4. Обсяг і структура навчальної дисципліни.....	10
5. Теми лекційних і практичних занять.....	12
5.1. Теми лекційних занять.....	12
5.2. Теми практичних занять.....	13
6. Форми педагогічного контролю, засоби та критерії оцінювання результатів навчання	14
7. Інформаційне забезпечення навчальної дисципліни.....	17

1. Опис навчальної дисципліни

Робоча програма навчальної дисципліни «Економіка та фінанси підприємства» розроблена відповідно до освітньо-професійної програми «Бізнес-економіка» підготовки бакалаврів спеціальності 051 «Економіка» галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки».

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, рівень освіти	Дидактична структура навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів - 5,0	Галузь знань – 05 «Соціальні та поведінкові науки»	Обов'язкова	Обов'язкова
Модулів – 3		Рік підготовки: 2-й	Рік підготовки: 2-й
Загальна кількість годин - 150	Спеціальність – 051 «Економіка»	семестр 3-й	семестр 3-й
		Лекції	Лекції
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2-6, самостійної роботи студента – 4-6.	Спеціалізація – «Бізнес-економіка»	34 год.	6 год.
		Практичні заняття	Практичні заняття
		46 год.	8 год.
		Самостійна робота	Самостійна робота
		70 год.	136 год.
		Види контролю: поточний контроль; підсумковий контроль знань (іспит)	Види контролю: поточний контроль; підсумковий контроль знань (іспит)

Мета навчальної дисципліни – формування системних знань фінансово-економічного механізму, чинників, заходів і показників ефективної та конкурентоспроможної діяльності та розвитку підприємства як суб'єкта господарювання в умовах сучасних соціально-економічних трансформацій та викликів в Україні та світі.

Завдання:

– формування системного розуміння механізму господарської діяльності підприємства, теоретичних, методичних і практичних засад ефективності та конкурентоспроможності бізнесу;

– оволодіння навичками та вміннями творчого застосування на практиці теоретичних знань, методик та інструментів забезпечення ефективного функціонування та розвитку підприємства як суб'єкта підприємницької діяльності;

– набуття знань і навичок аналізу, оцінювання та креативного обґрунтування напрямів і заходів удосконалення господарської діяльності підприємства в цілому та її окремих видів на основі сучасних досягнень економічної та управлінської наук, новацій господарської практики;

– формування здатностей до комплексного використання інструментарію аналітичної діяльності щодо умов і чинників зовнішнього та внутрішнього середовища, цільового ринку та маркетингового комплексу, структури та економічного потенціалу підприємства;

– оволодіння знаннями щодо ефективної організації виробничого процесу, визначення заходів підвищення якості та конкурентоспроможності продукції, мотивації продуктивної праці персоналу, застосування сучасних систем її оплати;

– набуття знань і практичних навичок ефективного використання інвестиційних ресурсів розвитку підприємства, організації інноваційної діяльності;

– формування знань і навичок здійснення професійної діяльності з оптимізації структури капіталу, фінансових ресурсів і грошових потоків підприємства;

– набуття здатностей до розроблення та впровадження заходів із підвищення ефективності основних та оборотних фондів, оптимізації витрат і забезпечення прибутковості, удосконалення ціноутворення на продукцію підприємства;

– формування здатностей до визначення пріоритетів, напрямів, моделей і заходів розвитку підприємства, його трансформації в умовах невизначеності, ризиків і тенденцій, притаманних національній і світовій економікам у сучасний період;

– оволодіння інструментарієм забезпечення господарської діяльності підприємства, здійснення антикризових заходів, реструктуризації та санації.

Пререквізити: «Економічна теорія», «Мікроекономіка», «Макроекономіка», «Фінансова система».

Кореквізити: «Маркетинг» «Менеджмент», «Бухгалтерський облік та аудит», «Економічний аналіз діяльності підприємства»

Постреквізити: «Міжнародний бізнес», «Зовнішньоекономічна діяльність підприємства», «Стратегії підприємства», «Бізнес-потенціал розвитку підприємства», «Бізнес-проектний аналіз», «Оподаткування бізнесу», «Оцінка вартості бізнесу», «Економічна безпека підприємства», «Конкурентоспроможність бізнесу (підприємства)».

Мова навчання – українська.

2. Очікувані результати навчання

У результаті засвоєння навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен демонструвати такі результати навчання:

1.	Використати знання теорії та практики господарської діяльності підприємств у розв'язанні стратегічних та операційних проблем функціонування організацій бізнесу.
2.	Впровадити інноваційні форми та методи господарської діяльності підприємств.
3.	Застосувати сучасні підходи та методи маркетингової діяльності підприємств у конкурентному середовищі бізнесу.
4.	Запропонувати заходи з оптимізації економічного потенціалу та структури

	підприємств.
5.	Розробити ефективні заходи організації, оплати та стимулювання праці персоналу підприємств.
6.	Проаналізувати планові показники розвитку підприємства та заходи їх досягнення.
7.	Визначити кількісні та вартісні показники продукції підприємств, її якість та конкурентоспроможність.
8.	Проаналізувати інвестиційні та інноваційні проекти підприємства.
9.	Систематизувати джерела та види фінансових ресурсів підприємств.
10.	Проаналізувати грошові фонди та потоки підприємств.
11.	Проаналізувати структуру, джерела, ефективність капіталу, основних фондів та оборотних коштів підприємств.
12.	Розробити заходи управління витратами та доходами підприємств.
13.	Запропонувати заходи з удосконалення стратегії та тактики ціноутворення на продукцію підприємств.
14.	Застосувати сучасні методи управління розвитком, ефективністю та конкурентоспроможністю суб'єктів підприємницької діяльності.
15.	Розробити заходи економічної безпеки суб'єктів господарювання.
16.	Усвідомити відмінності вузькопрофесійних і м'яких навичок ефективного керівника, роль soft skills в управлінні сучасним бізнесом і підприємством.

Навчальна дисципліна забезпечує формування студентами загальних і спеціальних компетентностей та набуття результатів навчання, визначених освітньо-професійною програмою «Бізнес-економіка», а саме:

Загальних компетентностей:

ЗК4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК8. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК9. Здатність до адаптації та дій в новій ситуації.

ЗК16. Здатність бути лідером, брати на себе відповідальність і працювати в критичних умовах.

ЗК18. Здатність до креативності у предметно-практичній діяльності.

Спеціальних компетентностей:

СК8. Здатність аналізувати та розв'язувати завдання у сфері економічних та соціально-трудових відносин.

СК12. Здатність самостійно виявляти проблеми економічного характеру при аналізі конкретних ситуацій, пропонувати способи їх вирішення.

СК13. Здатність проводити економічний аналіз функціонування та розвитку суб'єктів господарювання, оцінку їх конкурентоспроможності.

СК14. Здатність поглиблено аналізувати проблеми і явища в одній або декількох професійних сферах з урахуванням економічних ризиків та можливих соціально-економічних наслідків.

СК15. Здатність самостійно розробляти, впроваджувати, супроводжувати бізнес-проекти, виявляти проблеми у бізнес-діяльності та пропонувати способи їх розв'язання.

СК16. Здатність до аналітичної діяльності, спрямованої на економічне обґрунтування сучасних бізнес-стратегій.

Програмних результатів навчання:

ПРН5. Застосовувати аналітичний та методичний інструментарій для обґрунтування пропозицій та прийняття управлінських рішень різними економічними агентами (індивідуумами, домогосподарствами, підприємствами та органами державної влади).

ПРН10. Проводити аналіз функціонування та розвитку суб'єктів господарювання, визначати функціональні сфери, розраховувати відповідні показники які характеризують результативність їх діяльності.

ПРН12. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати.

ПРН13. Ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання соціально-економічних даних, збирати та аналізувати необхідну інформацію, розраховувати економічні та соціальні показники.

ПРН22. Демонструвати гнучкість та адаптивність у нових ситуаціях, у роботі із новими об'єктами та у невизначених умовах.

ПРН26. Уміти визначати бізнес-потенціал суб'єкта господарювання та напрями його розвитку у галузевому та регіональному контекстах.

3. Програма навчальної дисципліни

Модуль 1. ПІДПРИЄМСТВО В СИСТЕМІ РИНКОВИХ ВІДНОСИН

Тема 1. Підприємство як суб'єкт господарської діяльності

Предмет, мета та головні завдання навчальної дисципліни «Економіка та фінанси підприємства». Теорії та концепції підприємства (фірми) як методологічна основа навчальної дисципліни.

Господарська діяльність: поняття, види. Підприємництво: визначення, головні характеристики та організаційні форми. Суб'єкти мікро-, малого, середнього та великого підприємництва.

Підприємство як організаційна форма бізнесу та суб'єкт підприємницької діяльності: цілі, функції, види. Підприємницькі товариства. Об'єднання підприємств. Державно-правове регулювання діяльності підприємств в Україні.

Тема 2. Середовище підприємства. Ринок та маркетингова діяльність підприємства

Зовнішнє та внутрішнє середовище підприємства як суб'єкта господарської діяльності. Внутрішній економічний механізм підприємства. Аналіз середовища підприємства. Моделі та методи аналізу зовнішнього та внутрішнього середовища підприємства: McKinsey «7S», PEST-аналіз, PEEST-аналіз, RESTCOM-аналіз, SWOT-аналіз.

Конкурентне середовище підприємства. Типи конкурентів підприємства. Підприємство на ринках досконалої та недосконалої конкуренції. Особливості економічної поведінки великих, середніх і малих підприємств у конкурентному середовищі.

Цільовий ринок підприємства. Економічна поведінка підприємства на ринку продукції та на ресурсних ринках. Внутрішній ринок підприємства.

Зміст, головні напрями та засоби маркетингової діяльності підприємства. Сегментування ринку та маркетинговий комплекс продукції підприємства.

Тема 3. Економічний потенціал та структура підприємства

Економічний потенціал підприємства. Ресурсний і результативний потенціали підприємства. Ресурси підприємства та їх види. Головні складові та показники результативного потенціалу підприємства. Види економічного потенціалу відповідно до напрямів і рівнів господарської діяльності підприємства.

Структура підприємства, її види. Загальна, виробнича, функціональна структури підприємства. Інфраструктура підприємства. Зовнішні та внутрішні мережі підприємства: сутність, види. Віртуальне підприємство.

Тема 4. Персонал підприємства. Організація та стимулювання праці

Поняття та структура персоналу підприємства. Кількісні та якісні показники, що характеризують стан персоналу на підприємстві.

Планування чисельності персоналу. Показники ефективності персоналу підприємства. Продуктивність праці. Організація та нормування праці.

Мотивація та стимулювання праці. Системи організації оплати праці. Форми та системи заробітної плати. Витрати підприємства на персонал. Формування фонду оплати праці на підприємстві.

Тема 5. Управління підприємством

Загальні та спеціальні функції управління підприємством. Рівні та сфери менеджменту.

Планування на підприємстві. Система планів підприємства. Бізнес-планування на підприємстві.

Організаційні структури управління підприємством.

Сполучні процеси менеджменту підприємства. Керівництво та лідерство. Комунікації на підприємстві. Управлінські рішення. Поняття вузькопрофесійних навичок (hard skills) і м'яких навичок (soft skills) керівника. Роль soft skills в управлінні сучасним бізнесом і підприємством.

Модуль 2. ОСНОВНІ ВИДИ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Тема 6. Виробнича (операційна) діяльність та продукція підприємства

Виробнича (операційна) діяльність підприємства. Виробничий цикл, його характеристика та структура. Типи та організація виробництва.

Продукція підприємства: асортимент та номенклатура. Вартісні

показники обсягу продукції підприємства. Якість і конкурентоспроможність продукції: чинники, показники, оцінка. Стандартизація та сертифікація продукції.

Виробнича потужність підприємства, чинники та методи визначення. Виробнича програма підприємства.

Тема 7. Інвестиційно-інноваційна діяльність підприємства. Основні моделі зовнішньоекономічної діяльності підприємства

Сутність інвестицій та інвестиційної діяльності. Класифікація та структура інвестицій. Інвестиційний проект.

Інновації: сутність, види, роль у розвитку підприємства. Інноваційна діяльність підприємства. Інноваційний процес. Інноваційна продукція підприємства.

Зовнішньоторговельна та виробничо-інвестиційна моделі зовнішньоекономічної діяльності підприємства. Експортні та імпорتنі операції та їх ліцензування. Міжнародний лізинг. Міжнародна виробнича кооперація. Спільні підприємства.

Тема 8. Фінансова діяльність підприємства

Фінанси підприємства: визначення, головні ознаки, функції. Фінансові відносини. Фінансові ресурси підприємства та їх види. Фінансова діяльність підприємства: зміст, завдання.

Грошові фонди підприємства та кошти у нефондовій формі. Зовнішнє та внутрішнє фінансування. Грошові потоки.

Організація грошових розрахунків підприємств. Готівкова та безготівкова форми розрахунків

Кредитні відносини та кредитоспроможність підприємства.

Фінансовий механізм підприємства та його складові. Фінансове планування на підприємстві. Фінансовий план та його види.

Модуль 3. ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНИЙ МЕХАНІЗМ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Тема 9. Капітал та фонди підприємства: види та показники ефективності

Поняття капіталу та фондів підприємства. Власний та запозичений капітал підприємства: джерела, структура, функції.

Основні виробничі фонди підприємства: визначення, класифікація, структура, оцінка та використання. Вартість основних фондів. Зношування основних фондів. Амортизація та її методи. Показники ефективності відтворення та використання основних фондів.

Оборотні фонди підприємства: визначення, структура, джерела формування. Оборотні кошти підприємства: поняття, структура, показники ефективності.

Інтелектуальний капітал підприємства та його структура. Нематеріальні активи підприємства як складова інтелектуального капіталу.

Тема 10. Витрати, фінансові результати та ціноутворення на продукцію підприємства. Оподаткування підприємства

Поняття та класифікація витрат підприємства на виробництво і реалізацію продукції. Кошторис витрат підприємства. Собівартість продукції підприємства: види, структура, чинники оптимізації, методи калькулювання.

Доходи підприємства: поняття, види. Валовий та чистий дохід підприємства. Формування і розподіл прибутку підприємства. Прибуток як фінансовий результат діяльності підприємства. Чистий прибуток. Рентабельність, її види.

Фінансова звітність підприємства.

Система цін на продукцію підприємства. Методи ціноутворення.

Оподаткування підприємства.

Тема 11. Фінансовий стан, економічна ефективність та конкурентоспроможність підприємства

Фінансовий стан підприємства та його оцінка. Критерії фінансової стійкості та платоспроможності підприємства. Вартість підприємства.

Економічна ефективність діяльності підприємства: визначення, показники та чинники. Виробнича ефективність.

Конкурентоспроможність підприємства: поняття та характеристики. Критерії, показники та методи оцінки конкурентоспроможності підприємства.

Система заходів забезпечення конкурентоспроможності підприємства. Рейнжиніринг та бенчмаркінг як інструменти підвищення конкурентоспроможності підприємства.

Тема 12. Розвиток та економічна безпека підприємства

Розвиток підприємства: визначення, види, теорії та моделі. Життєвий цикл підприємства, його фази та тривалість.

Інтеграція підприємства у світовий економічний простір: зміст та форми.

Реструктуризація як комплексний процес трансформації підприємства.

Економічна безпека підприємства: сутність, види, заходи. Основні ризики та загрози господарській діяльності підприємства.

Криза підприємства, зміст, чинники, види. Види криз підприємства. Антикризова діяльність підприємства.

Банкрутство підприємства: причини та характеристики. Санація підприємства.

4. Обсяг і структура навчальної дисципліни

Тема навчальної дисципліни	Обсяг у годинах			
	Денна форма		Заочна форма	
	Усього	У тому числі	Усього	У тому числі

		Л	ПЗ	СРС		Л	ПЗ	СРС
Модуль 1. Підприємство в системі ринкових відносин.								
1. Підприємство як суб'єкт господарської діяльності.	8	2	2	4	8	2	2	4
2. Середовище підприємства. Ринок та маркетингова діяльність підприємства.	12	2	4	6	12			12
3. Економічний потенціал та структура підприємства.	8	2	2	4	8			8
4. Персонал підприємства. Організація та стимулювання праці.	10	2	2	6	10			10
5. Управління підприємством.	12	2	4	6	12			12
<i>Разом</i>	<i>50</i>	<i>10</i>	<i>14</i>	<i>26</i>	<i>50</i>	<i>2</i>	<i>2</i>	<i>46</i>
Модуль 2. Основні види господарської діяльності підприємства.								
6. Виробнича (операційна) діяльність виробництва та продукція підприємства.	10	2	2	6	10			10
7. Інвестиційно - інноваційна діяльність підприємства. Основні моделі зовнішньоекономічної діяльності підприємства.	14	4	4	6	14			14
8. Фінансова діяльність підприємства.	18	4	6	8	18			18
<i>Разом</i>	<i>42</i>	<i>10</i>	<i>12</i>	<i>20</i>	<i>42</i>			<i>42</i>
Модуль 3. Фінансово-економічний механізм господарської діяльності та ефективність підприємства.								
9. Капітал та фонди підприємства: види та показники ефективності.	14	4	4	6	14	2	2	10
10. Витрати, фінансові результати та ціноутворення на продукцію підприємства. Оподаткування підприємства.	16	4	6	6	16	2	2	12
11. Фінансовий стан, економічна ефективність та конкурентоспроможність підприємства.	14	4	4	6	14		2	12
12. Розвиток та економічна безпека підприємства.	14	2	6	6	14			14
<i>Разом</i>	<i>58</i>	<i>14</i>	<i>20</i>	<i>24</i>	<i>58</i>	<i>4</i>	<i>6</i>	<i>48</i>
Усього годин / кредитів ECTS	150 / 5,0	34	46	70	150 / 5,0	6	8	136

5. Теми лекційних і практичних занять

5.1. Теми лекційних занять

Темати навчальної дисципліни	Темати лекцій	Обсяг у годинах	
		Денна форма	Заочна форма
Модуль 1. Підприємство в системі ринкових відносин.			
1. Підприємство як суб'єкт господарської діяльності.	1. Підприємство як суб'єкт господарської діяльності.	2	2
2. Середовище підприємства. Ринок та маркетингова діяльність підприємства.	2. Середовище підприємства. Ринок та маркетингова діяльність підприємства.	2	
3. Економічний потенціал та структура підприємства.	3. Економічний потенціал та структура підприємства.	2	
4. Персонал підприємства. Організація та стимулювання праці.	4. Персонал підприємства. Організація та стимулювання праці.	2	
5. Управління підприємством.	5. Управління підприємством.	2	
Модуль 2. Основні види господарської діяльності підприємства.			
6. Виробнича (операційна) діяльність та продукція підприємства.	6. Виробнича (операційна) діяльність та продукція підприємства.	2	
7. Інвестиційно - інноваційна діяльність підприємства. Основні моделі зовнішньоекономічної діяльності підприємства.	7.1. Інвестиційна та інноваційна діяльність підприємства.	2	
	7.2. Основні моделі зовнішньоекономічної діяльності підприємства.	2	
8. Фінансова діяльність підприємства.	8.1. Фінанси та фінансові відносини підприємства. Грошові потоки.	2	
	8.2. Грошові розрахунки, кредитоспроможність та фінансовий механізм підприємства.	2	
Модуль 3. Фінансово-економічний механізм господарської діяльності та ефективність підприємства.			
9. Капітал та фонди підприємства: види та показники ефективності.	9.1. Капітал та основні виробничі фонди підприємства.	2	2
	9.2. Оборотні кошти та інтелектуальний капітал підприємства.	2	
10. Витрати, фінансові результати та ціноутворення на продукцію підприємства. Оподаткування підприємства.	10.1. Витрати підприємства та собівартість продукції.	2	2
	10.2. Доходи та ціноутворення на продукцію підприємства.	2	

	Оподаткування підприємства.		
11. Фінансовий стан, економічна ефективність та конкурентоспроможність підприємства.	11.1. Фінансовий стан підприємства та його оцінка. Вартість підприємства.	2	
	11.2. Економічна ефективність та конкурентоспроможність підприємства: чинники та показники.	2	
12. Розвиток та економічна безпека підприємства.	12. Розвиток та економічна безпека підприємства	2	
Усього		34	6

5.2. Темі практичних занять

Темі навчальної дисципліни	Темі практичних занять	Обсяг у годинах	
		Денна форма	Заочна форма
Модуль 1. Підприємство в системі ринкових відносин.			
1. Підприємство як суб'єкт господарської діяльності.	1. Підприємство як суб'єкт господарської діяльності.	2	2
2. Середовище підприємства. Ринок та маркетингова діяльність підприємства.	2.1. Середовище підприємства: структура, оцінка.	2	
	2.2. Ринок та маркетингова діяльність підприємства.	2	
3. Економічний потенціал та структура підприємства.	3. Економічний потенціал та структура підприємства.	2	
4. Персонал підприємства. Організація та стимулювання праці.	4. Персонал підприємства. Організація та стимулювання праці.	2	
5. Управління підприємством.	5. Управління підприємством.	2	
	<i>Колоквіум</i>	2	
Модуль 2. Основні види господарської діяльності підприємства.			
6. Виробнича (операційна) діяльність та продукція підприємства.	6. Виробнича (операційна) діяльність та продукція підприємства.	2	
7. Інвестиційно - інноваційна діяльність підприємства. Основні моделі зовнішньоекономічної діяльності підприємства.	7.1. Інвестиційна та інноваційна діяльність підприємства.	2	
	7.2. Основні моделі зовнішньоекономічної діяльності підприємства.	2	
8. Фінансова діяльність підприємства.	8.1. Фінанси та фінансові відносини підприємства. Грошові потоки.	2	
	8.2. Фінансовий механізм підприємства. Фінансове планування.	2	
	8.3. Грошові розрахунки та кредитоспроможність підприємства.	2	

Модуль 3. Фінансово-економічний механізм господарської діяльності та ефективність підприємства			
9. Капітал та фонди підприємства: види та показники ефективності.	9.1. Капітал та основні виробничі фонди підприємства.	2	2
	9.2. Оборотні кошти та інтелектуальний капітал підприємства.	2	
10. Витрати, фінансові результати та ціноутворення на продукцію підприємства. Оподаткування підприємства.	10.1. Витрати підприємства та собівартість продукції.	2	2
	10.2. Доходи та прибуток підприємства. Рентабельність та її показники.	2	
	10.3. Ціноутворення на продукцію підприємства. Оподаткування підприємства.	2	
11. Фінансовий стан, економічна ефективність та конкурентоспроможність підприємства.	11.1. Фінансовий стан підприємства: оцінка та показники.	2	2
	11.2. Економічна ефективність та конкурентоспроможність підприємства.	2	
12. Розвиток та економічна безпека підприємства.	12.1. Розвиток підприємства: моделі та чинники.	2	
	12.2. Економічна безпека підприємства.	2	
	Колоквіум	2	
Усього		46	8

6. *Форми педагогічного контролю, засоби та критерії оцінювання результатів навчання*

Оцінювання результатів засвоєння навчальної дисципліни «Економіка та фінанси підприємства» передбачає проведення поточного та підсумкового контролю і здійснюється на основі накопичувальної бально-рейтингової системи.

Поточний контроль знань студентів включає:

– контроль якості засвоєння студентами програмного матеріалу навчальної дисципліни на практичних заняттях із застосуванням таких засобів: усне, письмове або експрес-опитування, виконання тестових завдань, розв’язання практичних завдань або задач, захист кейсу, підготовка і захист реферату за ініціативи студента, peer review, контрольна робота.

У ході практичного заняття студент може отримати оцінку за чотирьохбальною шкалою (0, 3, 4, 5). За результатами практичних занять із кожного з трьох модулів розраховується середньоарифметична кількість балів (максимальна оцінка – 5 балів), що включається до підсумкової оцінки знань;

– контроль якості засвоєння студентами програмного матеріалу навчальної дисципліни на колоквіумах. Колоквіуми проводяться усно, у

вигляді бесіди викладача зі студентами з метою з'ясування та підвищення рівня їх знань. Проводяться два колоквіуми. Максимальна оцінка з кожного колоквіуму становить 10 балів.

Протягом семестру студенти виконують завдання для *самостійної роботи* (підготовка усної доповіді, презентації, есе, реферату тощо). Максимальна кількість балів за самостійну роботу – 5.

Формою *підсумкового контролю* знань студентів з дисципліни є іспит, що оцінюється за шкалою від 0 до 60 балів. Іспит складається в усній формі за білетами до іспиту. Мінімальна оцінка результатів поточного контролю та самостійної роботи, за якої студент допускається до іспиту, становить 25 балів.

Розподіл балів між формами організації освітнього процесу і видами контрольних заходів:

Поточний контроль					Самостійна робота студентів	Підсумковий контроль Іспит	Підсумкова оцінка знань
Практичні заняття			Колоквіуми				
Модуль № 1	Модуль № 2	Модуль № 3	Колоквіум № 1	Колоквіум № 2			
max 5	max 5	max 5	max 10	max 10	max 5	max 60	max 100

Критерії оцінювання з дисципліни «Економіка та фінанси підприємства»

Вид контролю	Кількість балів	Критерії (за кожною з оцінок)
Поточний контроль на практичному занятті	Max 5	Відмінне засвоєння навчального матеріалу з теми, можливі окремі несуттєві недоліки.
	4	Добре засвоєння матеріалу з теми, але є окремі помилки.
	3	Задовільний рівень засвоєння матеріалу, значна кількість помилок.
	Min 0	Незадовільний рівень засвоєння матеріалу.
Колоквіум	Max 10	Відмінне засвоєння навчального матеріалу з тем, можливі окремі несуттєві недоліки.
	9	Результати опрацювання матеріалу високі, але незначна кількість несуттєвих помилок.
	8	Добре засвоєння матеріалу з тем, але є окремі помилки.
	7	Задовільний рівень засвоєння матеріалу, значна кількість помилок.
	6	Мінімальні результати, достатні для отримання позитивної оцінки.
	Min 0	Незадовільний рівень засвоєння матеріалу.
Оцінка самостійної роботи студента	Max 5	Глибоке знання проблем, пов'язаних із темою дослідження, вільне володіння матеріалом, вміння самостійно й творчо мислити, знаходити, узагальнювати, аналізувати матеріал, робити самостійні теоретичні та практичні висновки.

	4	У роботі розкрито основні положення теми, але є деякі неточності у викладанні матеріалу, теоретичні поняття недостатньо підкріплено фактичними даними.
	3	Основні положення теми розкрито, але деякі питання висвітлено неповно. Студент добре володіє матеріалом, але відсутня творчість та самостійність у дослідженні.
	2	Основні теоретичні питання висвітлено поверхнево, немає висновків або висновки не мають самостійного характеру; студент слабо володіє матеріалом.
	1	Основні положення теми висвітлено поверхнево, теоретичні положення не підкріплені фактичним матеріалом; немає висновків; студент слабо володіє матеріалом роботи.
	Min 0	Основні положення теми висвітлено поверхнево, з великою кількістю помилок; немає висновків; студент не володіє матеріалом роботи.
Іспит	Max 60	1. Всебічне, систематичне і глибоке знання матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни, у тому числі орієнтація в інноваційних наукових доктринах та концепціях дисципліни. 2. Засвоєння основної та додаткової літератури, рекомендованої кафедрою. 3. Здатність до самостійного поповнення знань з дисципліни та використання отриманих знань у практичній роботі.
	55	1. Повне знання матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни. 2. Засвоєння основної літератури та знайомство з додатковою літературою, рекомендованою кафедрою. 3. Здатність до самостійного поповнення знань з дисципліни, розуміння їх значення для у практичній роботі.
	50	1. Достатньо повне знання матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни, за відсутності у відповіді суттєвих неточностей. 2. Засвоєння основної літератури, рекомендованої кафедрою. 3. Здатність до самостійного поповнення знань з дисципліни, розуміння їх значення для у практичній роботі.
	45	1. Знання основного матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни, в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої роботи за професією. 2. Засвоєння основної літератури, рекомендованої кафедрою. 3. Помилки і суттєві неточності у відповіді на іспиті за наявності знань до їх самостійного усунення або за допомогою викладача.
	40	1. Знання основного матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни, в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої роботи за професією.

		2. Ознайомлення з основною літературою, рекомендованою кафедрою. 3. Помилки у відповіді на іспиті за наявності знань для усунення найсуттєвіших помилок за допомогою викладача.
	35	1. Прогалини в знаннях з певних частин основного матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни. 2. Наявність помилок у відповіді на іспиті.
	Min 0	1. Відсутність знань значної частини основного матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни. 2. Неможливість продовжити навчання або здійснювати професійну діяльність без проходження повторного курсу з цієї дисципліни.

Підсумкова оцінка з навчальної дисципліни «Економіка та фінанси підприємства» виставляється в залікову книжку відповідно до такої шкали:

Оцінка за шкалою ECTS	Визначення	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за 100- бальною шкалою, що використовується в НЮУ
A	Відмінно – відмінне виконання, лише з незначною кількістю помилок	5	90 – 100
B	Дуже добре – вище середнього рівня з кількома помилками	4	80 – 89
C	Добре – у цілому правильна робота з певною кількістю незначних помилок		75 – 79
D	Задовільно – непогано, але зі значною кількістю недоліків	3	70 – 74
E	Достатньо – виконання задовольняє мінімальні критерії		60 – 69
FX	Незадовільно – потрібно попрацювати перед тим, як перескладати	2	35 – 59
F	Незадовільно – необхідна серйозна подальша робота, обов'язковий повторний курс		0 – 34

7. Інформаційне забезпечення навчальної дисципліни

7.1. Нормативно-правові акти.

Господарський кодекс України від 16.01.2003 р. № 436-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2003. № №18 -22. Ст. 144. Дата оновлення: 06.01.2018. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15/card6> (дата звернення: 03.05.2020).

Цивільний кодекс України від 16.01.2003 р. № 435-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2003. №№ 40-44. Ст. 356. Дата оновлення: 28.02.2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15> (дата звернення: 03.05.2020).

Кодекс України з процедур банкрутства від 18 жовтня 2018 року №

2597-VIII. *Відомості Верховної Ради*. 2019. № 19. ст.74. URL: (дата звернення: 03.05.2020).

Податковий кодекс України від 2 грудня 2010 року № 2755-VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2011. № 13-14, № 15-16, № 17, ст.112. Дата оновлення: 10.07. 2018. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17> (дата звернення: 03.05.2020).

Про захист від недобросовісної конкуренції: Закон України від 07.06.1996 № 236/96-ВР. *Відомості Верховної ради*. 1996. № 36. Ст. 164. Дата оновлення: 12.11.2015. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/236/96-%D0%B2%D1%80> (дата звернення: 03.05.2020).

Про захист економічної конкуренції: Закон України від 11.01.2001 № 2210-III. *Відомості Верховної Ради України*. 2001. № 12. Ст. 64. Дата оновлення: 19.09.2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2210-14> (дата звернення: 03.05.2020).

Про інвестиційну діяльність: Закон України від 18.09.1991 № 1560-XII. *Відомості Верховної Ради України*. 1991. № 47. Ст. 646. Дата оновлення: 08.06.2017. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1560-12> (дата звернення: 03.05.2020).

Про інноваційну діяльність: Закон України від 04.07.2002 № 40-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2002. № 36. Ст. 266. Дата оновлення: 16.10.2012. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/40-15> (дата звернення: 03.05.2020).

7.2. Література

Основна література

Дмитрієв І. А., Шевченко І. Ю. Економіка підприємства: навч. посіб. для практичних занять і самостійної роботи студентів вищих навчальних закладів. Харків: ХАДУ, 2018. 292 с. URL: <https://vseosvita.ua/library/ekonomika-pidpriemstva-navcalnij-posibnik-praktikum-126636.html>.

Економіка підприємства: навч. посіб. / уклад.: Н. В. Романченко, Т. В. Кожемякіна, К. В. Пічик. Київ: НаУКМА, 2018. 304 с. URL: http://ekmair.ukma.edu.ua/bitstream/handle/123456789/15771/Економiка_pidpriyemstva_navchalnyi_posibnyk.pdf?sequence=1&isAllowed=y.

Економіка підприємства: навч. посіб. / за заг. ред. Л. С. Шевченко. Харків: Нац. Ун-т «Юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого», 2014. 208 с. URL: http://library.nlu.edu.ua/POLN_TEXT/POSIBNIKI_2011/0019.pdf.

Зянько В. В., Фурик В. З., Вальдшмідт І. М. Фінанси підприємств: навч. посіб. Частина 1. Вінниця: ВНТУ, 2016. 126 с. URL: http://fk.vntu.edu.ua/images/documents/fp_1_2016.pdf.

Зянько В. В., Фурик В. З., Вальдшмідт І. М. Фінанси підприємств: навч. посіб. Частина 2. Вінниця: ВНТУ, 2016. 144 с. URL: http://fk.vntu.edu.ua/images/documents/fp_2_2016.pdf.

Менеджмент: навч. посіб. / Л. С. Шевченко, О. А. Гриценко, С. М. Макуха та ін.; за заг. ред. д-ра екон. наук, проф. Л. С. Шевченко. Харків: Право, 2013. 216 с.

Нікіфорова Л.О. Економіка підприємства. Курс лекцій. Електронний навч. посіб. Вінниця: ВНТУ, 2016. URL: <http://posibnyky.vntu.edu.ua/eco-2016/index.html>.

Основи менеджменту. Теорія і практика: навч. посіб. /за заг. ред. Г.Є. Мошека. Київ: Ліра-К, 2017. 527 с.

Петруня Ю. Є., Петруня В. Ю. Маркетинг: навч. посіб. Дніпропетровськ: Університет митної справи та фінансів, 2016. 362 с.

Яркіна Н. М. Економіка підприємства: навч. посіб. Київ: Видавництво Ліра-К, 2017. 600 с. URL: <http://cul.com.ua/preview/12271.pdf>.

Додатова література

Економічна теорія: навч. посіб. / Л. С. Шевченко, О. А. Гриценко, О. С. Марченко та ін.; за заг. ред. Л. С. Шевченко. 2-ге вид. Харків: Право, 2019. 268 с.

Марченко О. С., Ярмак О. В. Національна інноваційна система як інтегратор знань: моногр. Харків: Изд. Дом «Инжек», 2012. 250 с.

Марченко О. С. Бізнес-консалтинг: навч. посіб. Харків: Право, 2019. 204 с.

Марченко О. С. Фірма в економіці знань: знаннєвий підхід до визначення економічної природи. *Вісник Національної юридичної академії України імені Ярослава Мудрого. Серія: Економічна теорія та право.* 2010. Вип. 1. С.63-71.

Марченко О. С. Фірма в економіці знань: знаннєвий підхід до визначення економічної природи. *Вісник Національної юридичної академії України імені Ярослава Мудрого. Серія: Економічна теорія та право.* 2010. Вип.1. С. 63-71.

Марченко О. С. Фірма як інтегратор знань. *Економіка: проблеми теорії та практики:* зб. наук. праць. Дніпропетровськ: ДНУ, 2010. Випуск 264. Т. 5. С. 1157-1163.

Марченко О. С. Ресурсний підхід до визначення фірми як інтегратора знань. *Вісник Харків. нац. ун-ту ім. В.Н. Каразіна: Серія економічна.* Харків. 2011. № 935. С. 43-49.

Марченко О. С. Економічний та правовий підходи до інноваційної діяльності: досвід порівняльного аналізу. *Вісник Національної юридичної академії України імені Ярослава Мудрого. Серія: Економічна теорія та право.* 2011. Вип. 2 (5). С. 157-168.

Марченко О. С. Фірма в економіці знань: організаційно-економічні інновації. *Економічний вісник університету.* Збірник наукових праць учених та аспірантів. Переяслав-Хмельницький: ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди», 2012. Вип.18/12. С. 109-113.

Марченко О. С. Соціально-економічна ефективність юридичного консалтингу в контексті інвестиційного підходу. *Економічна теорія та право.* 2018. № 2(33). С. 91-108.

Марченко О. С. Макро- та мікроекономічні критерії ефективності юридичного консалтингу. *Економічна теорія та право.* 2018. № 3(34). С. 92-

105.

Марченко О. С. Консультативний менеджмент як сучасний напрям управління підприємством. *Modern Technologies in Economy and Management*. Monograph. Opole. 2019. С. 299-312.

Шевченко Л. С. Корпоративна правова стратегія: сутність, типи, особливості реалізації. *Економічна теорія та право*. 2019. № 1(36). С. 104-121.

Шевченко Л. С. Стратегічний бізнес-консалтинг: навч. посіб. Харків: Право, 2019. 302 с.

Шевченко Л. С. Стратегічний інноваційний менеджмент: навч. посіб. Харків: Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, 2019. 155 с

7.3. Інтернет-ресурси.

Електронний архів-репозитарій Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого. URL: <http://dspace.nlu.edu.ua/> (дата звернення: 12.06.2020).

Офіційний веб-портал органів виконавчої влади України. URL: <http://www.kmu.gov.ua> (дата звернення: 12.06.2020).

Офіційний портал Верховної Ради України. URL: <http://rada.gov.ua/> (дата звернення: 12.06.2020).

Офіційний сайт Державної служби статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua> (дата звернення: 12.06.2020).

Офіційний сайт наукового журналу «Економіка України». URL: <http://www.economukraine.com.ua/index.php> (дата звернення: 12.06.2020).

Офіційний сайт збірника наукових праць «Економічна теорія та право». URL: <http://econtlaw.nlu.edu.ua> (дата звернення: 12.06.2020).

Офіційний сайт Інституту економіки та прогнозування Національної академії наук України. URL: <http://ief.org.ua> (дата звернення: 12.06.2020).

Офіційний сайт Інституту економічних досліджень та політичних консультацій. URL: <http://www.ier.com.ua> (дата звернення: 12.06.2020).

Офіційний сайт Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України. URL: <http://www.me.gov.ua> (дата звернення: 12.06.2020).

Офіційний сайт Міністерства фінансів України. URL: <http://www.minfin.gov.ua> (дата звернення: 12.06.2020).

Офіційний сайт Національного Банку України. URL: <http://www.bank.gov.ua> (дата звернення: 12.06.2020).

Офіційний сайт Національного інституту стратегічних досліджень. URL: <http://www.niss.gov.ua> (дата звернення: 12.06.2020).

Офіційний сайт Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського. URL: <http://www.nbu.gov.ua> (дата звернення: 12.06.2020).

Офіційний сайт «Мережа аналітичних центрів України». URL: <http://www.intellect.org.ua> (дата звернення: 12.06.2020).

Journal website «Journal of Economic Theory». URL: <https://www.journals.elsevier.com/journal-of-economic-theory> (дата

звернення: 12.06.2020).

7.4. СЕНМК.

Стандартизований електронний навчально-методичний комплекс кафедри економічної теорії.

URL: http://library.nlu.edu.ua/index.php?option=com_k2&view=itemlist&task=category&id=149:kafedra-ekonomichnoi-teorii&Itemid=151.

7.5. Матеріально-технічне забезпечення навчальної дисципліни

Передплачено доступ до Інформаційно-правових систем ЛІГА:ЗАКОН (Система ГРАНД та Система аналізу судових рішень VERDICTUM).

Доступ можливий у залі правової інформації Навчально-бібліотечного комплексу (вул. Пушкінська 84-А, 3 поверх).